

mig at komme med et Forslag til en Kirkeforfatning, var der en Mængde som sagde: Nei, lad os blive staaende ved Menighedsraad, og da der var Tale om Indførelsen af Menighedsraad, vilde man blive staaende ved frivillige Menighedsraad; nu, da der foreligger Udcast til en Lov om frivillige Menighedsraad, som man vil give de samme Rettigheder og Forpligtelser, man fra første Færd har villet tillegge dem, saa siger man, at man dog vil tvinge og at man vil give en Belønning ved Retten til at høre sig med Hensyn til Præstevalget. Retten til at høre sig om de Ansøgninger, der indkomme om et Præstekald, er heller ikke saa stor; men naturligviis, det har nogen Betydning, det vil jeg ikke nægte.

Jeg slutter med at sige, at dette Lovudkast er fremlagt i den Tro og den inderlige Overbeviisning, at der er Noget, der mangler os, at vi maae bringe vore Menigheder til en ganske anden Selvstændighed, at vi ikke maae lade Byrden hvile alene paa Præsternes Skuldre. Det er Begyndelsen til at fremkalde den Menighedernes større Selvstændighed, som dette Lovudkast gjør, og jeg haaber, at det ikke vil blive uden Betsignelse.

Clausen: Den ærede Taler, som optraadte saa stærkt mod dette Lovudkast, begyndte med at advare derimod som et Grundlag for en tilkommende Kirkeforfatning. Den høitæredede Minister har allerede erindret om, at dette Spørgsmaal ligger udenfor Sagen. Jeg skal derfor heller ikke indlade mig videre derpaa, men indskrænke mig til en almindelig Bemærkning, som jeg dog vil bede den ærede Taler ikke egentlig at henføre paa sig selv, men snarere paa Andre, der bevæge sig i samme Tankegang, det er den, at Mange af dem, der erklære, at Kirken vil blive profaneret, dersom den skulde faae nogen andre Forfatningsform tilfælles med Staten, ja vel endog gaae videre og true med, at Kirken vil blive søndersplittet og sprængt, dersom den skulde optage nogen af de Former, som dog i Statssamfundet og andre Samfund have viist sig stikfede til at give Samfundet større Styrke og Fasthed, synes at ville være meget vel tilfredse med en kirkelig Forfatning i en anden Form, hvor Kirken

nemlig blev undergivet et strengt geistlige Reglemente. Jeg turde dog mene, at en repræsentativ Bestyrelsesform kommer Charakteren af en evangelist Kirke en heel Deel nærmere end en bureaukratisk Bestyrelsesform, ligemeget om civil eller geistlig, juridisk eller biskoppelig. Jeg vender tilbage til Lovforslaget selv. Jeg gaaer ud derfra, at dersom der er Noget, der ret iøinefaldende viser det Brøstholdne i vore Kirkeforhold, da er det den Stilling, hvori Menighedernes Medlemmer staae og selv betragte sig som staaende overfor Alt, hvad der vedkommer Kirken og dens Anliggender. Vi høre ofte Klage over, at Menighederne befinde sig i en Dvale og Sløvhedstilstand, at Præsten staaer alene, at hans Bestræbelser for at indvirke paa Menighederne faaer Understøttelse, endog saa møde Modstand og Brangvillighed. Naar disse Klager, som Tilfældet er, høres fra dem, der snarere maatte have Interesse ved at fremstille deres Menigheds Tilstand i et andet Lys, fordi det vilde være Vidnesbyrd om deres Virksomhed og dens Frugt, kan man ikke andet end tillægge dem en ikke ringe Bægt: Fra en anden Side bliver der klaget over, at naar der vaagner noget Liv i Menigheden eller naar det udenfra bringes ind i den, tager Opvækkelsen, hvor glædelig den end er i sig selv, kun altfor ofte en skjæv Retning, idet den snarere er imod Præsten end understøtter ham, snarere kaster Partiaand, Strid og Splid ind i Menigheden end virker til Sammenhold og Opbyggelse. Ogsaa disse Klager ere saa hyppige, at man ikke kan andet end afsætte dem Opmærksomhed. Men istedetfor atter og atter at gjentage Klagerne, skulde man spørge om deres Grund og om Midler derimod. Nu vide vi det alle, og det behøver ei engang at siges, at hvor Klagen angaaer det aandelige Liv, der vises vi tilsidst hen til aandelige og usynlige Grunde og til aandelige og usynlige Midler, som virke langsomt og paa aandelig Viis. Men der er ogsaa synlige Grunde, som ikke tør oversees, og deriblandt er dette den meest fremtrædende, at der i vore Menigheder mangler omtrentt Alt, hvad der hører til et kirkeligt Samfundsliv. De Former, som fra ældre Tid vare blevne optagne, sigtende til at give Menighederne Sammenhold, ere mere og